

Evle Sokak Arasında Ölümün Eşiğinde Bir Şair:

Ahmet Erhan

DR. KAYHAN ŞAHAN* - CANSU ERÇIKTI**

Öz

Kimlikteki adıyla Erhan Bozkurt, 8 Şubat 1958 yılında Ankara'da dünyaya gelir. Çok sevdiği babası Ahmet İzzet'in ölümü üzerine onun adını kullanmaya başlar. İlk gençlik yıllarını Mersin ve Adana'da geçiren Ahmet Erhan, Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunudur. Adana Demirspor'da profesyonel oyuncu olarak forma giyen Erhan, geçirdiği sakatlık sebebiyle en büyük tutkusu futbola veda etmek zorunda kalır. Sakatlığın getirdiği uzaklaşma onu yeni bir tutkuya yöneltir. Bu tutku, bugün onu bu çalışmanın öznesi haline getiren şiiirdir.

İlk şiirleri 1976 yılında *Militan Dergisi*'nde yayımlanır. İlk şiir kitabı *Alacakaranlıktaki Ülke* ile Behçet Necatigil Şiir Ödülü'ne layık görülür. 1980 Kuşağı şairleri arasında önemli bir yere sahip olur. Henüz yirmi iki yaşındayken bu başarıyı elde etmiş bir şair olarak sürekli ölümden bahsetmesi ilgi çekici bir durumdur. Ahmet Erhan'ın şiirlerini nasıl bir atmosferde yazdığını bilmek, şiirinin zeminini oluşturan ölüm teması için açıklayıcı olacaktır. Bu çalışma da şairin, ölüm kavramını şiirlerinde nasıl bir yapı içerisinde ele aldığını inceledik.

Anahtar sözcükler: Ahmet Erhan, Şiir, 1980 Dönemi, Kavramlar, Ölüm Kavramı

A POET ON THE VERGE OF DEATH BETWEEN HOME AND STREET:

AHMET ERHAN

Abstract

As named as in his identification info, Erhan Bozkurt, was born on 8th of February 1958, in Ankara. After the death of his beloved father, Ahmet İzzet, he started to use his first name as his own. He spent his first youth period in Mersin and Adana, graduated from Gazi University, the department of Turkish Language and Literature. Erhan, who plays in Adana Demirspor as a professional football player, had to leave this biggest passion, due to injury. This distance from his passion leads him to a new passion. This passion is poetry, which makes it the subject of this research today.

His first poems were published in *Militan Magazine* in 1976. His first poetry book, *Alacakaranlıktaki Ülke*, is deemed worthy of Behçet Necatigil Poetry Award. He has an important place among 1980's generation of poets. As a poet who achieved this success at the age of twenty-two, his constant mentioning about death is very interesting. Knowing how Ahmet Erhan wrote his poems in what kind of atmosphere, will be explanatory for the theme of death that forms the basis

*İstanbul Kültür Ün. Fen-Edebiyat Fak. TDE Böl. Orcid: 0000-0002-5307-2556.

** İstanbul Kültür Ün. Fen-Edebiyat Fak. TDE Böl. Orcid: 0000-0003-1202-0175.

Gönderim tarihi: 11.03.2020

Kabul tarihi: 13.04.2020

of his poetry. In this research, we examined how the poet considered the concept of death in his poetry.

Keywords: Ahmet Erhan, Poetry, Era of 1980, Concepts, the Concept of Death

GİRİŞ

1980 Kuşağı şairleri arasında dikkat edilmesi gereken bir yeri bulunan, kimlikteki adıyla Erhan Bozkurt, Mersinli bir ailenin çocuğu olarak 8 Şubat 1958 yılında Ankara'da dünyaya gelmiştir. Çok sevdiği babası Ahmet İzzet'in ölümü üzerine onun adını mahlas olarak kullanmaya başlar. Babasının işlerindeki bozulma sebebiyle Adana'ya taşınmak zorunda kalan ailenin tek oğlu olan Erhan, Adana Demirspor'da profesyonel oyuncu olarak forma giyer. En büyük tutkusu futbola, yaşadığı büyük sakatlık sebebiyle veda etmek zorunda kalır (Necatigil, 1989, s. 124). Futbol sevgisi ömrü boyunca devam etmekle birlikte sakatlığın getirdiği uzaklaşma onu yeni bir tutkuya yöneltir. Bu tutku, bugün onu bu çalışmanın öznesi haline getiren şiidir. İlk şiirini henüz 18 yaşındayken 1976 yılında *Militan Dergisi*'nde yayımlayan Erhan, yıllar sürececek bir maceranın ilk adımını da atmış olur. Bu ilk adımı, pek çok şairin ancak olgunluk dönemi eserleriyle layık görüldüğü Behçet Necatigil Şiir Ödülü izler. Ödül, şairin ilk şiir kitabı olan *Alacakaranlıktaki Ülke* kitabına verilmiştir. Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu olan Erhan, uzun yıllar öğretmenlik yaparak hayatını kazanmıştır. Şiir, deneme ve hikâye türünde eserler kaleme alan şairin uzun yıllar Ankara'da yaşadığı bilinmektedir (Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi, 2001, s. 401). İstanbul'a taşındıktan kısa bir süre sonra gırtlak kanserine yakalanan şair; 4 Ağustos 2013 tarihinde 55 yaşında, ardında Türk şiirine sağladığı katkıları bırakarak hayata gözlerini yummuştur.

1980 KUŞAĞI'NDA AHMET ERHAN

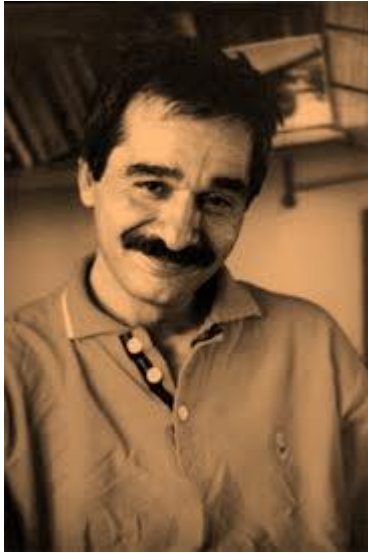
"1980 Kuşağı şairleri, kendilerinden önceki veya sonraki kuşakların şiirlerine eğilmiş, çıkardıkları dergilerde kuşaklararası bir köprü vazifesi görmüş, yeni kuşaktan şairlerin dergilerinde şiir yayımlamaktan, onları desteklemekten çekinmemiştir. Sadece tek tek şairler bağlamında değil topluluk olarak da 1980 Kuşağı şairleri poetik yaklaşımlarıyla, dönemler arasında bir köprü olarak değerlendirilebilir." (Asiltürk, 2013, s. 28). 1980 Kuşağı şiiri, dergi sayısında artış olan ve bu dergilerle gelişimini sürdüren anlayışın ürünleridir. Aynı dönemde yaşayan ancak farklı şiir anlayışlarına sahip olan şairler, görüşlerini belirtmek için aynı dergi etrafında toplanmayı tercih etmişlerdir.

"1980'li yıllarda *Hürriyet Gösteri*, *Üç Çiçek*, *Poetika*, *Şiir Atı*, *Fanatik*, *Düşler*, *Yönelişler* ve *Hisar* gibi dergiler yayımlanır." (Koşar, 2017, s. 72). Mehmet H. Doğan, bu dergilerin bildirilerinden yola çıkarak genç kuşağın ortak noktalarını bize gösterir. 1980 dönemi şairleri, şiir geçmişimize sahip çıkmakla birlikte tamamen gelenekçi değildir. Kuşağın şairleri, özgün ürünlerinin de ön plana çıkarılması gerektiğini savunurlar. Bu kuşak, şiiri yeniden gündeme getirerek, şiirin bir araç değil amaç olduğunun bilincine varmış, önce şiir görüşünü benimsemiştir. Şiirin çokseslilikle gelişeceğine inanmışlardır (Doğan, 2001, s. 27). Kuşağı birleştiren ortak nokta, amaçlarının şiir olması ve bu yolda farklı çizgideki şairlerin bir araya gelerek şiiri geliştirmek istemesidir. Geçmiş

dönem şiirlerinden beslenip yeni anlayışlar ortaya koyarlar. Dergiler etrafında toplanan genç kuşak, her ne kadar farklı poetikalara sahip olsalar da aynı dergide bir araya gelmeyi başarmışlardır. Bu durumu, siyasi ortamın mümkün kılmamasına rağmen başarmış olmaları, edebiyat ve şiire ne kadar önem verdiklerini göstermektedir.

Her görüşten gençlerin çıkardığı dergilerden farklı olarak, ilk sayısı Aralık 1980'de çıkan *Hürriyet Gösteri*, yeni yayınlar arasında dönem edebiyatında ciddi söz sahibi ilk merkezi dergi olmuştur (Asiltürk, 2013, s. 36). "*Hürriyet Gösteri*, ilk on yılki yayın sürecinde, yazı dizileri, hazırlanan dosyalar, verilen ekler, düzenlenen yarışmalarla kendini dönemindeki dergilerden ayırtmış ve ilgi çekmiştir. Şiirde yeni isimlere imkân yaratarak onları desteklemiştir." (Doğan M. C., 2018, s. 75). 80 dönemi şairleri, kendi çıkardıkları amatör dergileri bırakıp bu dergi etrafında toplanmıştır. Kuşak şairleri, süreç içerisinde uzmanlaşarak, sadece şiir ve şiir eleştirileri üzerine yoğunlaşan dergilere yönelmişlerdir. Yeni çıkan dergilerde sadece şiir ve şiir eleştirileri yayımlanmaya başlanır.

Toplumsal alandaki değişimler şiirde içeriği etkiler. Birçok şair, şiir üzerindeki bu etkinin olumlu olduğu görüşündedir. 1980'lerde içedönük bir şiirin ortaya çıkmasında da bu etki söz konusudur. Bu durum dönem şairlerinin bireyselliğe eğilimini arttırır. "1980 sonrasında Türkiye'nin içine girdiği toplumsal ortam, tersinden bakıldığında, sanat faaliyetleri için bir yumuşama ve insanların birbirini daha iyi anlaması sürecini de beraberinde getirdi. İdeolojik bağnazlık kırıldı. İnsanlar yüzlerini birbirine çevirdiler. Sanatçı ve şairler için ortak paydalar arttı. Bunun en belirgin örneği de bizzat şiirde yaşandı. 70'lerin sonlarındaki o kaos ortamından geçilerek, böylesi bir ılık zeminde uç bulan genç şairler, şiiri yeniden asıl mecraına soktular."

(Deniz İ. , 1994, s. 13). Böylelikle farklı poetikalar ortaya çıktı. Bu anlayışlardan biri olan toplumcu-gerçekçi şiir de 1970'lerde başlayıp 1980'lere kadar devam etti.

Ahmet Erhan, 1980'lerin başındaki toplumcu-gerçekçi şiirin öncü isimlerindedir. Erhan, bireysellik toplumsallığın birleşmesinden yanadır. "Ben bireysellikle (aslında kişisellik demeliyim) toplumsallığın bileşke noktasında durdum hep." (Erhan, 1993). *Alacakaranlıktaki Ülke*, 70'lerle 80'ler arasında bir köprü niteliği taşıyarak o dönemde ülkenin içinde bulunduğu durumu sembolize etmesi ve geliştirdiği şiirle toplumcu anlayışa yeni bir kanal açması bakımından o dönem için bir anıt sayılmaktadır (Asiltürk, 2013, s. 337). Ahmet Erhan, saf bir gerçekçilik yerine bireysellikle toplumsallığı harmanlayıp kişisel bir bakış açısına dayanan gerçekçiliği savunduğu için çağdaşları arasında farklı bir yeredir. "60 Kuşağının el verdiği biriydi. Yetmişli yılların ikinci yarısında yayımladığı ilk şiirleriyle zamanının ruhunu dramatik ve benzersiz bir şekilde yakalayabilen öncü bir şair oldu. İlginçtir; Erhan'ın kişiliği ne kadar huzursuzsa, şiir biçemi tam tersine o kadar sakin, geçmişe saygılı, okura eğilebilen, onun elinden tutabilen bir şiirdir. Seksen öncesini sonrasına bağlayan çok önemli bir şiirdi onunki." (Tunç, 2013, s. 21).

Şaire göre vicdan kavramı şiirin bir parçası olarak toplumu yansıtmalıdır. Hayatla etik ve estetik açıdan bir bağlantı kurmanın gerekliliğini belirten Erhan için şiir, kişiselliği içerirken aynı zamanda öteki insanlara karşı da duyularını kapatmamalıdır (Erhan, Söyleşi, 2007, s. 31). Toplumculuk anlayışının yanında estetiğe de önem vermiştir.

Ahmet Erhan, şiirin hayatla doğrudan ilişkili olduğu görüşündedir. Şiirde değişkenlikten yana değil, derinleşmeden yanadır. Her kitabında farklı bir şiir yazarları samimi bulmaz.1980'lerde eleştirmen Mehmet H. Doğan tarafından savunulan "şair şiirini zamanla değiştirmeli" anlayışına itiraz ederek her kitabında aynı şiiri yazdığını fakat bu şiirin kendi içinde yenilenip geliştiğini ileri sürerek (Asiltürk, 2013, s. 334) bu görüşünü bir örnekle açıklar. "Hep tek bir şiiri yazdığımı inandım. Öğretmenin verdiği tek ayak üzerinde durma cezasını, ayak değiştirerek kötüye kullanmadım. Ama benim de o tek ayağımın eni enine, boyu boyuna uymayan beş tane parmağı vardı. Birilerinin kendini tekrar ediyor, dedikleri şey, aslında o beş parmağını birbirine sürtünmesi, o ilişki. Hayat boyu tek bir şiiri yazdığını söylemek, aslında büyük bir iddiadır. Bunu ilk defa söylüyorum." (Erhan, O Bir Çağdaş Yenilgi: Ahmet Erhan'la Söyleşi, 2000, s. 16). Ahmet Erhan, hayatı şiirin bir parçası olarak görür ve hep tek bir şiiri yazdığına inanır. Bunu yaparken de şiirin tekrara düşmesinin aksine kendi içinde gelişerek asıl yerini bulduğunu belirtir. Şairin her zaman samimi olması gerektiğini ve yaşadığı hayatı şiire yansıtması görüşünde olan Ahmet Erhan, kendi yapıtlarında da bu yolda ilerler.

"İlk şiir kitabım olan *Alacakaranlıktaki Ülke*'deki şiirler, güncel bir duyarlılıkla yazıldı. Kitaptaki şiirler oldukça karamsar bir tablo çiziyorlar. Bu şiirleri ülkemizin bu acılı dönemine karşı yapılan tanıklığın ürünleri olarak görüyorum."(Erhan, Genç Ozanlarla Söyleşi, 1981, s. 11) diyerek açıklamalarını sürdürür: "*Alacakaranlıktaki Ülke*'nin zannımca bir öncülük misyonu vardır. Olumlu-olumsuz çok şey yazıldı hakkında; sonuçta sağa da sola da yaranamadı o kitap. Kolaj tekniğiyle okudu herkes, işine geldiği gibi yorumladı. Sosyolojik boyuta hemen hiç girilmedi. Bir sabah uyandım, baktım ki "meşhur" olmuşum; hepsi bu." (Erhan, O Bir Çağdaş Yenilgi: Ahmet Erhan'la Söyleşi, 2000, s. 16). *Alacakaranlıktaki Ülke* ile büyük bir ilgiyle karşılaşan Erhan, kitabı herkesin kendine göre yorumlayarak okuduğundan yakınlıkla, aslında kitabın toplumsal boyutunun önemli olduğunu, şiirlerinin o dönemdeki sorunlara karşı kişisel bir duyarlılıkla yazıldığını, bu yüzden de yaşananları yansıttığını belirtir.

"*Alacakaranlıktaki Ülke*'de topladığı şiirleriyle *kutsal yaşama hakkı*'nı savunduğunu düşünürken, karamsar, kötümser, ölümsever bir şair tanımıyla antolojilere geçti. 80 öncesinde ancak ölümlerle dünyayı değiştirebileceğini düşünen arkadaşlarına *içerden (toplumcu)* bir itiraz geliştirdiğini düşünürken, bireyci suçlamasıyla yüz yüze geldi. O, *yaşanan*'a ilişkin saptamasını, neredeyse o *an*'a denk düşen bir süreçte yaparak önem kazanmıştı. *Özgün* yanı da buydu."(Satıcı, 1994).

ÖLÜMÜN SÖZCÜSÜ: AHMET ERHAN

Ahmet Erhan, genç yaşlarda şiir yazmaya başlayarak çok önemli bir ödül olan Behçet Necatigil Şiir Ödülü'nü alır. Henüz yirmi iki yaşındayken bu başarıyı elde etmiş bir şair olarak sürekli ölümden bahsetmesi ilgi çekici bir durumdur. Bu konuyla ilgili Turgay Fişekçi'nin bir anısı

bizim için açıklayıcı olacaktır: “Yirmi yaşında bir genç ozan, ölüm temalı şiirler yazıyordu. Ankara’ya gidip Erhan’ın Etlik’te ailesiyle oturduğu o zemin kat daireyi gördüğümde anlayacaktım, yirmi yaşında bir gence ölümü düşündüreni de, yıldızlar oynasırken perdeleri örtmek zorunluluğunun nedenini de. Etlik sağcılarının egemenliğinde bir bölgeydi ve hemen her gün yapılan belli olmayan cinayetler işleniyordu. Çok kolay bir hedefti Erhan. Sokaktan geçen birinin rahatlıkla kurşunlarla doldurabileceği bir odada yaşıyordu. Böyle bir odada on sekiz, yirmi yaşını geçiren, her gece silah sesleri arasında uyuyan, hemen her gün bir arkadaşı öldürülen bir genç durmadan ölümü düşünmeyip de ne yapabilirdi?” (Fişekçi, 2013, s. 10). Erhan’ın, şiirlerinde ölüm temasını işlemenin nedeni ölüme her an yakın olmasındandır. Genç yaşta ölümle yüz yüze gelerek onu tanımıştır. Sevdiklerini kaybetmesi bir yıkıma yol açar.

"Ahmet Erhan, küçük yaşlarda anne ve babasını kaybeden bir şair olarak daha sonraki yıllarda Sivas Olaylarında arkadaşlarının ölümüyle sarsılacaktır. 12 Eylül 1980 öncesi ve sonrası sağ-sol çatışmalarını derinden yaşayan ve yedi kez evi kurşunlanan Erhan, ölüme her zaman yakındır. Bu olaylardan sonra ölüm korkusunu daha çok hissetmeye başlar. Bu korku, panik atağı ve çeşitli fobileri tetikler. Erhan’ın alkole olan bağlılığını daha çok artırır. Erhan hayat ve ölüm mücadelesinde ölümü baş tacı eder." (Dıvarcı, 2018, s. 10).

Şiirin içten olmasını ve hayatı yansıtması gerektiğini savunan Erhan, ne yaşıyorsa onu yazarak bu görüşünü destekler. Böylelikle biz de şairin nasıl bir çevrede yaşadığına ve hangi duyguları hissettiğine tanık oluruz. “80’ler Türkiye’sini alacakaranlıktaki bir ülke gibi gören şair, dönemin kasvetli atmosferini şiirlerine yansıtır. Evlerde, sokaklarda, kahvelerde insanlar korku ve panik içindedir. Korkuların asıl sebebi ölümdür ve 80’ler insanı ölümü ensesinde hisseder. Şair, onların gözlerinde ölüm korkusu görür. Erhan ilk şiir kitabı *Alacakaranlıktaki Ülke*’de siyasi olaylar sonucu meydana gelen ölümleri ve ölümlerden duyduğu üzüntüyü ifade ederken aynı zamanda ölüm fikrine alışmaya çalışır. İkinci şiir kitabı *Yaşamın Ufuk Çizgisi*’nde ise ölüme bakışı değiştirmeye başlar, ölümü daha az işler. 1982 yılında basılan kitapta Erhan, siyasi ölümlerden ziyade genel olarak ölüm fikrini işlemeye başlar. İlk kitabında ölümü anlatırken hayatı görmezden gelir. Fakat ikinci kitabında, yaşamın ufuk çizgisindeki şair hayatla ölüm birlikteliğini/zıtlığını işler: “*Öpüşüyor yaşamla ölüm*”. Hayatın zıttı olarak görülen ölüm, zaman zaman hayatla birleşir. Şaire göre yaşamak bazen ölmek gibidir.” (Dıvarcı, 2018, s. 32).

Acılı çağların çocukları

Bilirler hayat nedir, ölüm nedir

Güneş her akşam tepelerin ardına

Bir daha dönmeyecekmişçesine çekilir. (Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 60)

Yaşamın ufuk çizgisindeyim

Ölümlerle dirimin birleştiği

Bir kör noktada... (Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 111)

Yaşamdan başka ölüm yoktur

Mutluluk çocuklara mahsustur (Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 439)

Şairin karamsar bulunmasının nedeni acı dolu şiirler yazmasındandır. "Ahmet'in dediği gibi atların doğada yıldıza, yani ölüme bırakıldığı gibi dünyada yıldıza bırakılmış bir uyumsuzdur,

umutsuzdur, bunun bilinci şaire acıyla kazılı, şiirine acıyla yazılıdır baştan beri."(Ergülen). Hayatın şiirini yazdığına inanan Erhan, dönem içinde yaşanan acıyı özgün bir gerçekçilikle yansıtır. "Acının Şairi"ydi babam. Acıyı sadece söylem düzeyinde bırakmayan, hayatın içerisine karıştırarak yoğuran..."(Deniz A. , 2013, s. 15). Oğlu Deniz' in de belirttiği gibi şair, acıyı sadece yazmakla kalmayıp hayatının bir parçası haline getirir.

Buna rağmen Erhan'ın şiirde umutlu bir tavır takındığı da görülür. Bazen yaşama sevinci görülen dizeler, yerini yaşamanın ölmekten farkı olmayan dizelerine bırakır. Bu duygu geçişleri Erhan'ın kişiliğinden kaynaklanmaktadır. "Ahmet Erhan, çelişik tavırların birleşimi bir kişiliktir. Kimi zaman güneşin bir daha doğmayabileceğini duyumsatan bir karamsar, kimi zaman tek bir dize için bin yıl yaşanabileceğini sağlayan bir yaşamseverdir."(Satıcı, 1994).

"Bir yandan "Ölümü yenmek için yazıyorum" derken bir yandan "Yaşamdan başka ölüm yoktur" diyerek içinden çıkılmaz hale getirdiği bir çelişkisi vardır ve bunu hemen her dizesinde hissettirir karşındakine de. Belki bir yardım çağrısı, belki de sadece kabulleniş... Ahmet Erhan, tüm bu çelişkilerle ve ölüm arzusuyla doldurur göğüs kafesini." (Almaz, 2015, s. 16). Şair, içinde bulunduğu toplumsal ortamdan dolayı ölümü hep işler. Kimi zaman onu yenme isteği kimi zamanda kabullenme görülür.

"Ahmet' te her şey doğaldı. Çocukluk, gençlik, şairlik, dostluk, kardeşlik... Yalnız ölüm doğal değildi!"(Miraç, 2013, s. 17). Erhan, doğal olmayan ölüme hep başkaldırmıştır. Çünkü doğal olmayan ölüm dışındaki her şey güzeldi ve yaşamak için birer sebebi. "Doğal olmayan bir ölüme karşı çıkmak, yaşamı savunmaktır bir anlamda. Şiir yazmamın en belirgin nedeni belki bu ölümü, bu doğal olmayan ölümü yenme isteğidir. Ölümü, en genel anl amıyla ölümü yenmek için yazıyorum ben. Doğanın, insanın ve toplumun ölümüne karşı çıkmak için." (Erhan, Genç Ozanlarla Söyleşi, 1981, s. 11).

EŞİKTEKİ ŞAİR

Büyümeye çalışan bir sürüngenin gömlek değiştirmesi gibi Ahmet Erhan da yaşadığı hayatı üzerinden sıyrıp atmak ister. Onun kalbi adeta bir kertenkelenin kuyruk bırakırkenki tedirginliğini taşır. Bu noktada sürüngenlerin yeni bir hayata başlamalarının somut verilerini kullanması şairin hedeflerini, niyetlerini ortaya koymakta önemli gözükür: "Hayatı bir gömlek gibi sıyırsam mı üstümden? / Yüreğimde, kuyruğunu bırakıp giden bir kertenkelenin / tedirginliği" (Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 76) Ölümün bile insanı istemediği bir dünyada; dişleri sıkılı, gergin fakat her şeye rağmen gözlerini doğrudan geleceğe dikmiş bir Ahmet Erhan vardır. Bu esnada ölüm elbette eşikte beklemektedir. O kadar çok kapı gezmektedir ki ölüm; Erhan, onu nitelerken "soluk soluğa" oluşunu ön plana çıkarır:

"Ölümse eşikte soluk soluğa

Ve nicedir silah sesleri boğuyor

Bu dünyanın en güzel sözlerini."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 77)

Şiirlerinde, Akdeniz'in mavisini, turuncusunu anlatmak isteyen Erhan, kendisini hep ölümden bahsederken bulduğunu "dönüşün senfonisi" adlı şiirinde dile getirir. Deniz dediği boğulmuş bir çocuk cesedi; toprak dediği ise ölümler olur bir anda. Yüreğini ölümün bir izdüşümü olarak gören şair, bir tek günü bile yadsımayarak zihninde hep silah seslerini ve ölümlerin gözlerini anımsar. Şair, kendisini ne dışarıya ne de içeriye ait hisseder. Eşik, şairin sınırındır. Erhan, okura ardında bıraktıklarını yitirdiğini düşündürürken aslında bambaşka kapılar da açar. Onun yitik yollarını çizecek olan da ardından dökülecek iki tas su olacaktır.

"Öperim ellerini yaşlı anamın, durup eşikte

Ne bir gözyaşı vardır artık ne de bir anı"(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 121)

Çocukluğunu ancak eski püskü bir resim olarak kimliğinde taşıyan Erhan, fotoğraf göndermesini donukluk, sabitlik, değişmezlik ve tümüyle geçmişte bırakma üzerine kurgular."resimli "ahmetler" tarihi" şiirinde "*Bir çocuğun resmi üstüme örtülü kaldı*" diyerek aynı kurguyu gerçekleştirir. Eğer büyüdükçe akli her gün sorularla üzüntü içinde kıvrınmasaydı dünyayı sadece anahtar deliğinden izlemekle yetinebilirdi. Şair evlerin eşiklerinden içeriye bakıp yaşantılarda kitapları ve şiirleri bulabilecekken şimdi yine eşikte ancak dışarıyı ile içerisi arasında kalır.

"Önceden bir tutam hüzümdüm - işte nasıl bilersen

Ayaklarımı savurur da sonra toplardım sokaklardan evlere

Akşam olurdu; eşiklerde durur, boyası dökük kapıları aralardım

Aklımda binlerce kitap adı ve binlerce şiirle..."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 143)

Karanlıktan aydınlığa çıkmaya çalışan şair, Kybele'nin son oğlu yerine koyar kendini. Dışarıda bir uğultu halinde yükselen sesler; kargaşanın, kalabalığın yarattığı sestir. Bu kargaşa karşısında bireysel kurtuluşuna kıymet verenler ise evdedirler ve sesler ancak bir fısıltı halinde çıkmaktadır. Şiirde eşikler ve evlerin çoğulluğu da buna işaret eder. Kendini bu kavgadan at nalı, sarmısak ve çan ile koruyacağını sananların eşliğinden içeri adım atmak da mümkün olmaz. Erhan, adeta kapılardaki çanları çalarak da hem kaçmanın mümkün olmayacağını hem de içeridekilerin varlığından haberdar olduğunu bildirir. Kybele'nin oğlu elbette dışarıda mücadelesine devam edecektir.

"Eşiklerinde duruyorum evlerin

At nalı. Çan. Sarmısak.

Paspasa ayağımı siliyorum uzun uzun

Ellerim var benim. Çana dokunuyorum.

Fısıltılı konuşmalar yalnızca.

Ellerim var benim. Yok mu acaba?

Kim tanık olacak bu yalnızlığıma?

Kybele'nin son oğluyum ben."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 340)

"ülkemde bir gece" şiirinde sokağı tekinsiz bulan Erhan, dışarıdan gelen her sese karşı tedirginlik duyar. Kulağı yalnızca kendi evinin eşliğinde değildir. Bütün ülkeye hâkim olan karanlıktan dolayı diğer insanlar için de endişelidir.

"Yüreğim sokaktaki seslerle iç içe

Her ayak sesinde damarlarımı geriyorum

Kulağım bütün evlerin eşiklerinde

Yumruğumu sıkarak öylece bekliyorum"(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 45)

Bu dizeler; Erhan'ın şiir düzlemi, sesi hakkında bize fikir verirken aslında onun insan kimliği üzerinde de üst düzey temsil gücüne sahiptir. Bahsedilen bir bireysel çelişki, ölüm korkusu, gerginlik değil herkesi etkileyen atmosferdir.

BİR SİĞİNAK YARATAN KAPILAR VE PERDELER

Eşikte duran Ahmet Erhan için elbette eşğin her iki tarafı da şiir malzemesi olacaktır. Bazen eşikten içeri ya da dışarı geçer bazen eşikten buraları izler. Tekinsiz sokaklardan insanları soyutlayan, kaçırın sembollerden ikisidir; kapılar ve perdeler. Erhan'ın bu sembollerden hareket etmesi onun şiirinin anlamlandırılması konusunda hayli önemlidir. Bir ev tasavvur edildiğinde onun kapı ve perdeleri; hem dışarıya açılan noktalar olarak gözükür hem de aslında dışarıdan gelecek tehlikelere karşı en zayıf, korunaksız bölgeleri oluşturur. Şairin bütün atmosfere yayılan tehlike ve korkudan bu unsurlarla kaçmanın imkânsızlığı ve ironisi üzerine kurgusu, şiirlerinin zihni alt yapısı hakkında fikir yürütmemizi sağlar.

Ölen ve öldürenin belli olmadığı günlerde sokakları polis arabaları ve askerler sarmıştır. Dışarıdaki insanlar, elleri başlarında durarak kimin öleceğini beklerken Erhan, ülkenin üstündeki karanlıktan kurtulmak için bir çıkış yolu aramaktadır. Ancak diğerlerinin yaptığı sadece birbirlerini suçlamaktır. Kapıların kapalı perdelerin ise örtülü olduğu evlerde insanlar kendilerini korumaya alarak dışarıda olup bitene sessiz kalırlar.

"Karanlık, alabildiğine karanlık

Kentimin üstünde, ülkemin üstünde...

Tutacak bir dalımız kalmadı mı artık?

Herkes bıkmış usanmadan birbirini suçluyor

Komşusuna atmaya çalışıyor, yüreğinde bekleyen ölüyü.

Polis arabaları gidip geliyor

Yol boyunca ağır aksak.

Kapılar kapandı çoktan, perdeler örtüldü.

Karanlık, alabildiğine karanlık..."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 30)

Yaşanacak güzel günler olmasına rağmen yirmi yaşındayken ölümü düşünen şairin, dostlarıyla birlikte gençliği de kefenlenmiştir. Karanlık yine en zayıf noktadan, pencereden saldırıya geçer ve elinden kaçış yoktur.

"Bugün oturdum ölümü düşündüm

Soğuk camlara dayayarak yüzümü

Kuşağımın acısını, kefenlenen gençliğimizi

Yaşayan ya da artık yaşamayan dostları

Bugün oturdum ölümü düşündüm

Örterek yüreğime kara bir tülü.

Bugün oturdum ölümü düşündüm

Kapkara bir gece penceremi dalarken
Öleceğini bile bile karşı koymanın onurunu
Yiğitliğini, özverinin, sevginin

Arkadaşlarının yüreklerinden çıkan özsuynunu."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 49)

Ölüm korkusunu hem tedirginlik hem anlamsızlık boyutlarında dile getirdiği "bugün de ölmedim anne" şiiri; yine kurgusuyla, kapılar ve perdelerin içi/ardı ile yaşamaya/ölüme haritalanır.

"Kapalıydı kapılar, perdeler örtük
Silah sesleri uzakta boğuk boğuk
Bir yüzüm ayrılığa, bir yüzüm hayata dönük
Bugün de ölmedim anne
Üstüme bir silah doğruldu sandım
Rüzgâr, beline dolandığında bir dalın
Korktum, güldüm, kendime kızdım
Bugün de ölmedim anne "(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 47)

Ölüm korkusunun yarattığı sanrıyı şiirine zemin olarak kuran şair, başlığı da o dakikadaki hislerini karşılayacak tek kelimedenden seçer: "tedirginlik". Erhan'a hiç kimsenin geçmediği sokakta rüzgârda savrulan kâğıt parçacıkları ayaklarını sürüyerek yürüyen birini andırır. Titreyen dizlerini karnına çekip yorganın altında daha çok büzülürken duyduğu her sesi ölümün habercisi sanan şair, musluktan damlayan suyun sesini silah seslerine benzetir. Camların kırılıp perdelerin de yere indiğini söyleyen Erhan için artık dışarıya karşı onu koruyan her şey yok olmuştur. Öleceğini düşünürken bu kâbustan uyanıp etrafındakilerin yerli yerinde durduğunu görür. Adeta her eşyanın her nesnenin destek verdiği bu eziyetli süreç tıpkı çocukların korkularına benzer. Aynı o korkular gibi kendiliklerinden ortaya çıkmamış ve zihninin derinliklerine işlemiş, her tetikleyicide ortaya çıkmaya hazırlardır.

"Ve kurşunlar mekik dokumaya başlıyor evin içinde
Perdeler yere iniyor, duvarlarda derin izler
Çiçekler havaya savruluyor, yalnızca upuzun bir gövde kalıyor geriye
Camlar kırılıyor, kitaplar delik deşik
Ve son kurşun beynimi dağıtacağı an
Uçsuz bucaksız, saçma sapan bir sessizlik"(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 54)

Acılı çağın çocuklarının ölümüne alışmaları beklense de Ahmet Erhan, bu durumu kabullenemez. Dostlarını kaybederek en acı ölümü yaşayan şair, yalnız kalır. Yaşadıklarını anlatacağı kimse kalmamıştır. Her şeye rağmen şiir yazarak içindekileri boşaltmak isteyen şair, kendisine rahat bir alan yaratmak için perdeleri kapatmak ister.

"Kapasam bu perdeleri
Azıcık bir şeyler yazsam
Ölümün acılığına dair
...
Perdeleri kapamadan

Oturdum bu şiiri yazdım

Akşam oldu, kar dindi."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 58-59)

"göçmen çiçek" şiiri, Ahmet Erhan'ın şiirlerini değerlendirme noktasında üzerine durduğumuz temel hareket yollarına birkaç önemli katkı daha yapar. Hayallerinde de olsa göçmen çiçeğin yüzünü karşısında bulduğunda dışarı ile bağlantısını kesen nesnelere yok etme ve karanlıktan kurtulma ihtiyacı göze çarpar. Aydınlanan ortamda alını öpmesinin dünyayı öpmeye benzetilmesi ise şairin duyusunun ana karakterine bağlıdır. Dünya kapalı kapıların, perdelerin dışındadır, aydınlıktadır. Tüm zorluklar, ölümlere karşın dünya dışarıdadır. Yaşanması ve sevilmesi gereken hayat da oradadır.

"O zaman açıyorum

Bütün perdeleri

O zaman yakıyorum

Bütün ışıkları

Camları darmadağın ediyorum

Yüzünü avuçlarıma alıyorum

Alınını öpüyorum

Dünyayı öper gibi...

...

Ayışığı tutkal gibi

Yapışıyor pencereme

Açamıyorum perdeleri

Şiir yok artık

Türkü dindi...

...

Yolların, yolların ötesinde

Bize bir tek

Yarınlard kaldı

Göğün tükenip, denizin

Başladığı yerde..."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 230-232)

Zaman zaman ölüm korkusunu dile getirmekten de hiç çekinmeyen şair için sığınaklara dönen evler onun yaşadığı dönem ve ortamda şiirin konusu olamayacaktır. Erhan şiirini; tüm korkutucu, mücadele isteyen yönleriyle sokaktaki kavgaya adamıştır. Perdeler açılmıyorsa, dışarı yoksa eğer şiir de yok olacaktır. Şairin geleceğe biçtiği tek beklenti de ölümdür. Yolların ötesi ve denize ulaşan günler göndermeleri yine ölüme yapılan birer atıf sayılabilir.

Sokaklar tekinsiz, karanlık ve evler birer sığınaktır. Ancak örneklerine değindiğimiz kurgusunda Ahmet Erhan; yaşamı, mücadele ederek ölünecek sokaklara atfederken korkuyu, çaresizliği, ümitsiz bekleşleri kapıların ardına sığdırır. "özlediğimiz şeyler" şiirinde kurtuluşu soran adamın dilsiz oluşu önemli bir gönderme taşır.

"En çok özlediğimiz şeyler yarına kaldı

Gökyüzünü de boğduk nefeslerimizle

Kapalıydı perdeler, sokaklar karanlıktı

Dilsiz bir adam kurtuluşu sordu bize”(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 14)

Bir liman gibi sessiz fakat derin bir uğultuyu da içinde barındıran akşam; aynı zamanda uzun sürecek olan bir gecenin de habercisidir. Hayatın koynunda bekleyen ölümden kendini saklamak isteyen şairin, perdeleri kendisine kefen olarak görmesi aslında evin içindeki durumunu da bize gösterir. İnsanlar evlerinde bir ölü gibi yaşamaktadırlar.

"Yine de her akşamın başlangıcında

Gecenin sonsuzluğunu hatırlatan bir şeyler vardır

Bir kör, alfabesinde güneşi okur

Ben perdeleri çekerim, birileri ahretin koynunda uyur

Perdeler benim kefenimdir, ışığım kendi içinde büyür..."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 405)

Ülkenin üstüne kara bir kefen gibi çöken akşam vakti sokaklarda kimse kalmaz. Kendilerini evlerinde korumaya alan insanlar, bunu örtülü perdeler ve sürgülü kapılarla gerçekleştirirler. Ancak sokaklar boş kalır ve karanlık en çok ölüm getirir.

"Perdeler örtük, kapılar sürgülü

Polis arabaları dışında kimseler yok sokaklarda

Ay, bir boşluk arıyor sekerek gökyüzünde

Nicedir akşam, kara bir kefen gibi geriliyor

Bu acılı, bu yoksul ülkemin üstüne."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 21)

"alacakaranlıktaki ülke" şiirinde halk, ağlara vurmuş bir balık gibi tedirginlik ve acı içinde yaşar. Bu süreçte toplum evlerinde yaşamaz, "kendilerini kilitledikleri evlerde yaşayıp giderler". Şair bu yaşayıp gitmek yapısına yine suni bir hayatın göndermelerini yükler. Halka bir yandan acır. Ama dışarıyı görmezden gelip adeta fısıltılar içinde eve sığınan toplum aynı zamanda sokakta kimselerin olmamasına ve akşamın bir kefen gibi ülkenin üzerine örtülmesine de göz yumuyor.

"Elimde henüz açmamış bir gül var

Ve boşanmayı bekleyen bir konuşma isteği dilimde

Perdeleri çekilmiş, kapıları sürgülenmiş evlerde

Yaşayıp giderken halkım.

Rüzgâr bırakılmış bir mum alevi gibi

Titriyor bakışlarımda bütün görüntüler

Tabak, çatal sesleri geliyor çok derinlerden

Fısıltılı konuşmalar, ürkek gülüşmeler...

Çocuklar, ilk silah sesinde yaşlanacakmışçasına

Sıkıca tutuyorlar oyuncaklarını”(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 17)

Ahmet Erhan'ın şiirlerinde sokak ve ev arasında ne bir zıtlık ilişkisi var ne de aralarına aslında engelleyici bir duvar örmek mümkündür. Dışarıdaki acımasızlık evlerde sığınaklar, evlerde sığınanlar sokaklarda boşluk, boşluk tehlike, tehlike tekrar saklanma ihtiyacı ve korku doğurur. Birbirini var eden bu döngüde, takipte Ahmet Erhan'ın kendini neden eşikte konumlandığını anlamak da kolaylaşır.

GÖZ YUMAN KAPILAR VE PERDELER

Ölümünden kaçan hayatlar, kapıların ardına gizlenirler. Sokakta sizi bulan ölüm ise evde bekleyenlerinizi sormaz. Ölümün, "bir kapıyı örter gibi" benzetmesi ile eşleştirilmesi daha büyük bir yapının parçası olarak karşımıza çıkar. Daha önce de andığımız bu yapı, kapıyı örtüp içeride kalmak ile ölmek arasındaki birbirini kovalayan ilişkinin ortaya çıktığı bir başka noktadır. Silah seslerinin duyulmasının önce "çok yakın" sonra "uzak ülkede" gerçekleşmesi de dünya ve dünyadan ayrılığın mekân içinde tasavvurunun bir neticesidir. İnsan zihninin dünyada tecrübe ettikleri ile kısıtlanan hayal gücü, ölümü hem toplum dilinde hem edebi dilde her zaman bir mekân içinde konumlandırır. Açılan ve kapanan kapılar, perdeler ve eşik tüm fonksiyonlarını iki dünya; bu dünya, öbür dünya arasında da yerine getirmeye devam eder.

"Ölüm gelir. Ve dalar yüzünü, saçlarını

Hiç tanımadığın sinsi bir rüzgâr.

Ölüm gelir. Evde seni bekleyen

Birileri var mı diye sormaz.

Ölüm gelir. Önce silah sesleri,

Önce silah sesleri duyulur çok yakınında

Ve yankılanır az sonra uzak ülkede.

Ölüm gelir. Bir kapıyı örter gibi.

Doğum tarihlerine, düşlere aldırılmaz."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 33)

Bahsettiğimiz yapılanmanın ilginç örneklerinden birine "ağıt" şiirinde de rastlanır. "Kapalı" olma göstereni ile üç unsurun işaretlenmesi, aralarındaki denklik ilişkisini görmemiz için kurgulanır: kapalı perdeler, kapalı kapılar ve kapalı yürekler. Metinden çıkarımla, sokakta olan bitene kapanan kapılar ve perdeler değil kalpler, gönüllerdir. Ancak ülkedeki mevsim kapıları, perdeleri yıkabilecek güllerin yetişmesine el vermeyecektir.

"Kapalı perdeleri açabilse gülüm

Kapalı kapıları kırabilse

Kapalı yüreklere girebilse

Çiçekçi bana bir gül ver

- Beyim, gül olmaz ki bu mevsimde!"(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 50)

"usul usul birikiyor gözyaşlarım" şiirinde her ölü için döktüğü gözyaşları yavaş yavaş çoğalan Ahmet Erhan, kapısının her çalınışında korkuya kapıldığını inkâr etmez. Akşam tahta bir perde gibi güneşi kapattığında, insanlar telaş içinde evlere giderken arkalarında ölenleri bırakırlar. Sürgüledikleri kapılar kendileri için bir sığınak oluştursa da dışarıdaki insanların ölümlerine göz yumdukları gerçeğini değiştirmez. Aynı döngüye şahit oluruz: korku ile eve kaçılır ancak eve kaçtıkça dışarıya daha korkunç hal alır. "uzun bir şiirin son dizeleri"nde ise bu döngü karşısında Ahmet Erhan'ın sitemiyle karşılaşırız. Kapıları kapatmanın saatini erkene almaları da anlamsız kaçışın başka bir trajik boyutunu oluşturur.

"Arkadaşlarım ölüyor güpegündüz

Ve her ölenin ardından insanlar

Daha çabuk yürür oluyorlar evlerine

Sıkıca örtülen her kapı, görüyorum

Boş bir alan daha bağışlıyor katillere."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 56)

"Söylevleri de dinlemiyorum artık

Sen ölmedin, yaşıyorsunları...

O ölüleri yaşatacak olanların çoğu

Kapılarını erkenden örtüyorlar akşamları."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 76)

Ahmet Erhan'ın yüreğini temizlemesi de yine şiirinin yapılanması gereği ancak evlerden kovularak gerçekleşir. Yüreğinin kurtarılmış bir bölge haline gelmesi için evlerden ayrılmak yerine kovulmak kavramını tercih etmesi de bu yapılanmanın arka planda ne kadar faal olarak işlediğinin ispatlarındandır. Günlük dilde birçok haritalamasını gördüğümüz "hayat savaştır, yaşamak savaşmaktır" metaforunu ironik bir kullanımla şiirine katar: "*yaşamak eğer gerçekten bir savaşa*". Teknik bakımdan ise bir başka ilginç örnekle karşılaşıyoruz. Şüpheyle yaklaştığı ve bir ironi olarak kullandığı metaforu hemen devamında haritalamaya devam eder: kalkan, mızrak, apolet.

"Bütün kapıların

Dışına kovuldum.

Yüreğim, kurtarılmış bir

Bölgedir şimdi.

Yaşamak eğer

Gerçekten bir savaşa,

Kalkana ve mızrağa

Çevirdim de dilimi

Omuzlarımdaki

Apoletlerden oldum."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 291)

Ölümlerden bahsedecek olanın sesinin ancak boğuk çıkacağını düşünen Ahmet Erhan, bu boğuk ses duyulduğunda bütün kapıların birden ürktüğünü söyler. Eşiğin üzerindeki, içeri ile dışarıyı ayıran kapının tedirginliği açıktır. Hem kapıların hem de aynı tedirginliği yaşayan rüzgârın kurgulanması ilginç birer örnektir. Ancak Ahmet Erhan şiirinde hayli yer kaplayan bu farklı yapılanma, üzerine çalışmaya başladığımız başka bir makalenin müstakil konusu olacak hacimdedir: korku ile dönüşen doğa ve eşya. Korku ile ne kapılar açılma ya da kapanma ne rüzgâr esmeme ya da başka yöne esme refleksi göstermezler. Bulunduğu ortama aidiyet, mevsim-atmosferin getirdiklerine ayak uydurma, hareketsizlik ya da sessizlik, görünmezlik gibi birçok unsur bu söylemin altına yerleşmiş gerçek dünya izleridir.

"Bütün kapılar

Ürküyor birden

Pamuktan bir ayakla yürüyor

Rüzgâr bile"(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 283)

"kovulduğum bütün kapılara" şiirinde ilk göze çarpan geri dönülen noktanın kapılar olmasıdır. Çünkü saklananlar, göz yumanlar oradadır. Ve Ahmet Erhan belki de zihnindeki ihaneti ilk kez bu kadar açık olarak ortaya koyar: "*Ellerinde taşlarla bekliyor herkes beni*".

"Kovulduğum bütün kapılara geri dönüyorum

Yurdum için, alnımda yaralarla

Ellerinde taşlarla bekliyor herkes beni

Benimse aklım yitip giden dostlarda"(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 354)

Eşikte durmanın bir başka getirisini/götürüsünü "milattan önceki şiirler" şiirinde buluruz. Dışarıda ölemiyorsan içeri girip kapıyı kapatıp ölmelisin. Bunu yapamadığın için suçlu hissetmelisin. Ama yapamıyorsan da dışarıdaki hayata gözlerini dikebilecek misin? Diktin ve baktın, aradın. Ölmediysen aynada bir yüze sahip olacaksın ama o yüz bu kez de dağınık ve bıkkın olacak.

"Acının bulantıya doğru aktığı yerlerde

Sana bir kapıyı örtmek, bir tetiği çekmek kalmışken

Gözlerinle sokaklara abanmak niye?

Niye, okul dönüşlerinde çocuklarla konuşmak?

Portakal seçmek bir bir köşedeki manavdan?

Ellerini ceplerine sokup, yollarda yürümek

Sanki her şeyi ilk kez görüyormuşçasına şaşkın

Sanki fırlayıp çıkmışçasına bir uçurumdan

Aynada bir yüz olmak, dağınık ve bıkkın."(Erhan, Burada Gömülüdür, 2015, s. 97)

Eşikten dünyayı seyreden şairin birçok şiirinde ölüm nasıl korku ile yan yana geliyorsa ölmek de çok kez pişmanlıkla, hüznüyle, yalnızlıkla buluşuyor. Ahmet Erhan'ın birbirini takip eder, tetikler şekilde kurguladığı büyük yapının içinden şiirine yansıyan bir husus da yaşamak ve ölmektir.

SONUÇ

Ahmet Erhan, ölüm meselesine şiirlerinde çokça yer verir. Görünür olan, şiirde kelimelere yansıyan bu meselenin alt yapısını ise şair, kavramlar arası ilişkilerle örmüştür. Aslında bu durum Ahmet Erhan şiirlerinin neden sevildiğinin bir açıklamasını da taşır. Sadece ölüm, ölüm korkusu meselesi, şiir için yeterince cazip bir temel değildir. Erhan, kurduğu yapı ile atmosferi belirler. Şiirlerini değiştiren ama şairin istediği havayı okura solutan da bu atmosferdir.

Erhan, eşığı kendisine bir gözlem noktası olarak seçer. Eşiğin her iki yanı ise birbirini tetikleyen dinamik bir şekil sunar. Eşik, evin içi, dışarı kavramları adeta korku, tedirginlik, umut, umutsuzluk, ölmek, yaşamak gibi kavramları kendisine çeker ve yapıştırır. Hatta doğa ve eşya da onlarla birlikte kılık değiştirmeye, hareket etmeye başlar. Ahmet Erhan'ın şiirlerinin bir özelliği de eşığın her iki tarafına kulak vermesidir. Her iki tarafın acıları, korkuları dinlenir. Tek yanlı bir düşünce ve gösteriden ziyade atmosferin var olması ve o atmosferin hissedilmesi açısından şairin bu tavrı etkili olmuştur.

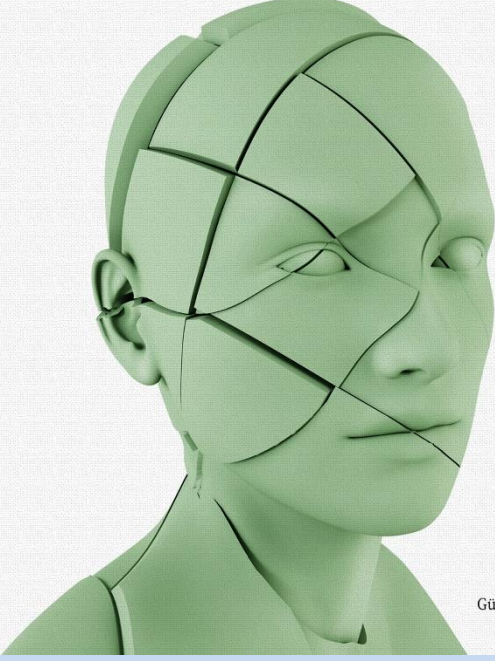
Kavramların yarattığı alan ve bu alanların kişiselliği, özgünlüğü şiir okumaları için son derece önemlidir. Kavramlar, kavram alanları ve ilişkiler ağını tespit etmek şiirin dünyasına bir kapı açmak anlamına gelecektir. Yalnızca Ahmet Erhan şiirleri değil özellikle de bir dönemin sosyal ortamını, atmosferini yansıttığını düşündüğümüz tüm şairlerin şiirleri bu kavramsal yapı üzerinden anlamlandırma çalışmalarına cevap verecek, kapılarını açacaktır.

KAYNAKÇA

- Almaz, M. A. (2015, Ağustos). Yaşamla Ölüm Arasında Bir Oğul: Ahmet Erhan. *Yalnızlar Mektebi*.
- Asiltürk, B. (2013). *Türk Şiirinde 1980 Kuşağı* (2 b.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Deniz, A. (2013, Eylül-Ekim). Bak, Unutmadım Adımı. *Sözcükler*.
- Deniz, İ. (1994, Haziran). Orta Sayfa Sohbeti: Genç Türk Şiirinin Nitelik ve Yönelişleri. *Dergah*(52).
- Dıvarcı, C. M. (2018). Ahmet Erhan'ın Hayatı ve Şiirleri Üzerine Bir Araştırma. Konya.
- Doğan, M. C. (2018). Sanatı ve Sanatçıyı Gösteren Bir Dergi: "Hürriyet Gösteri". *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(40), 51-76.
- Doğan, M. H. (2001). *80 Sonrası Şiiri Üzerine*. İstanbul: YKY.
- Ergülen, H. (tarih yok). *Yulki Şairi Ahmet Erhan*. Şubat 8, 2020 tarihinde Sabitfikir: <http://www.sabitfikir.com> adresinden alındı
- Erhan, A. (1981, Ekim). Genç Ozanlarla Söyleşi. (I. Özgentürk, Röportaj Yapan) Varlık.
- Erhan, A. (1993). Her Pazartesi Edebiyat Konuşmaları. (Ö. Karabulut, Röportaj Yapan) Ankara: Ekin.
- Erhan, A. (2000, Mayıs). O Bir Çağdaş Yenilgi: Ahmet Erhan'la Söyleşi. (E. Bozkurt, Röportaj Yapan) Öküz.
- Erhan, A. (2007, Nisan). Söyleşi. (A. Şahin, Röportaj Yapan) Varlık.
- Erhan, A. (2015). *Burada Gömülüdür* (Cilt 1). İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.
- Erhan, A. (2015). *Burada Gömülüdür* (Cilt 2). İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.
- Fişekçi, T. (2013, Eylül-Ekim). Bir Resmin Öyküsü ve Bir Hayattan Sahneler. *Sözcükler*.
- Koşar, E. (2017, Haziran). Üç Çiçek, Poetika ve Şiir Atı'yla Türk Şiirinde 1980 Kuşağı. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(1).
- Miraç, Y. (2013, Eylül-Ekim). Sayıklamalar. *Sözcükler*.
- Necatigil, B. (1989). *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Satıcı, A. (1994). Ölüm Nedeni Bilinmiyor Üzerine Bir Otopsi. *Edebiyat ve Eleştiri* (17).
- Tunç, F. (2013, Eylül-Ekim). Hayat Başın Sağolsun. *Sözcükler*, s. 21.
- Yalçın, M. (Dü.). (2001). *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi* (Cilt 1). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

TÜRK BİLİMKURGU EDEBİYATI VE ARKETİPLER

DR. VELİ UĞUR

Günce Yayınları

Oktay Yivli

Öykü Nasıl Okunur

modern öykü ve yöntem

Günce Yayınları

MAKSUT YİĞİTBAŞ

Edebiyatın Ebemkuşağı

Halit Ziya Hikâyeciliğinde

Renklerin Dili

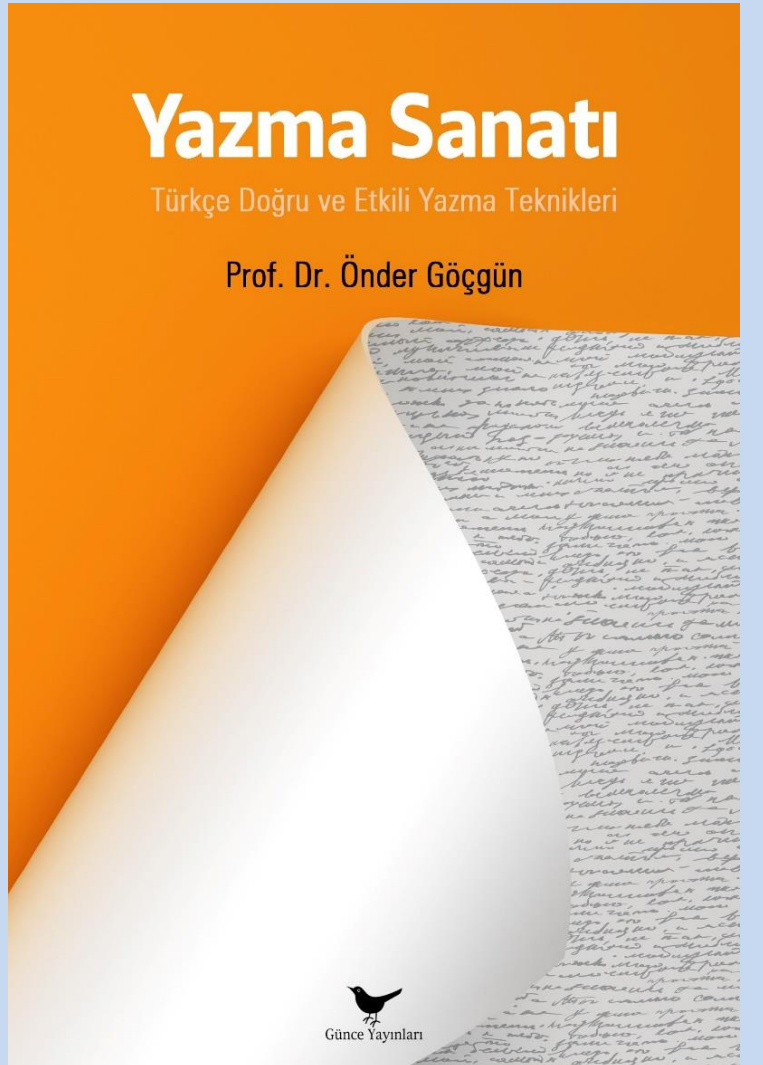

Günce Yayınları

Yazma Sanatı

Türkçe Doğru ve Etkili Yazma Teknikleri

Prof. Dr. Önder Göçgün

Günce Yayınları